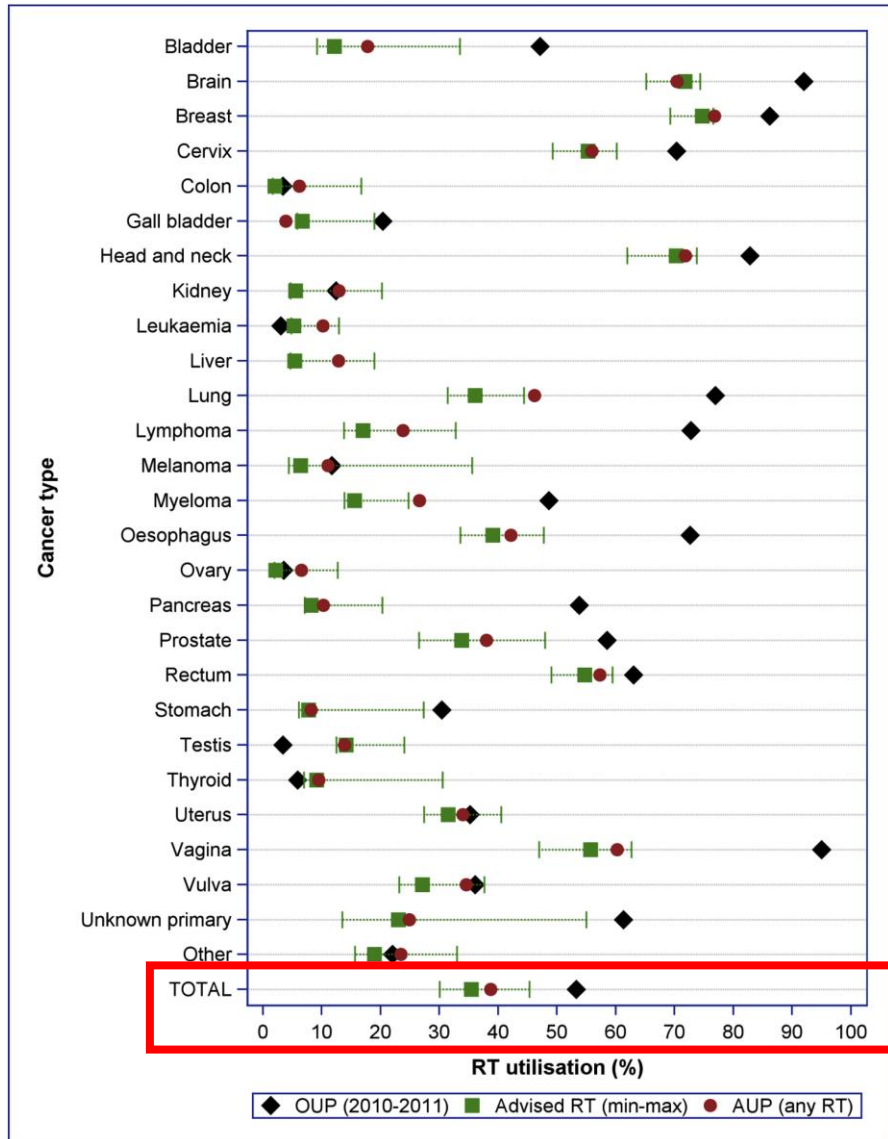

DE TOEKOMST VAN RADIOThERAPIE

Dankdag Kom op tegen Kanker
11/2/2023

Wordt radiotherapie frequent gebruikt?

- ✓ >50% van alle kankerpatiënten zou radiotherapie moeten krijgen (zwarte ruitjes)
- ✓ slechts 39% krijgt radiotherapie (rode cirkels)
- ✓ > 80% in de eerste 9 maanden na diagnose (hoofdzakelijk curatief)
- ✓ radiotherapie is ook een goede palliatieve behandeling voor pijn, bloeding, wondcontrole, ...

Figuur uit: Lievens, Y., et al. (2017). "Radiotherapy access in Belgium: How far are we from evidence-based utilisation?" *Eur J Cancer* **84**: 102-113.

Wat is radiotherapie?

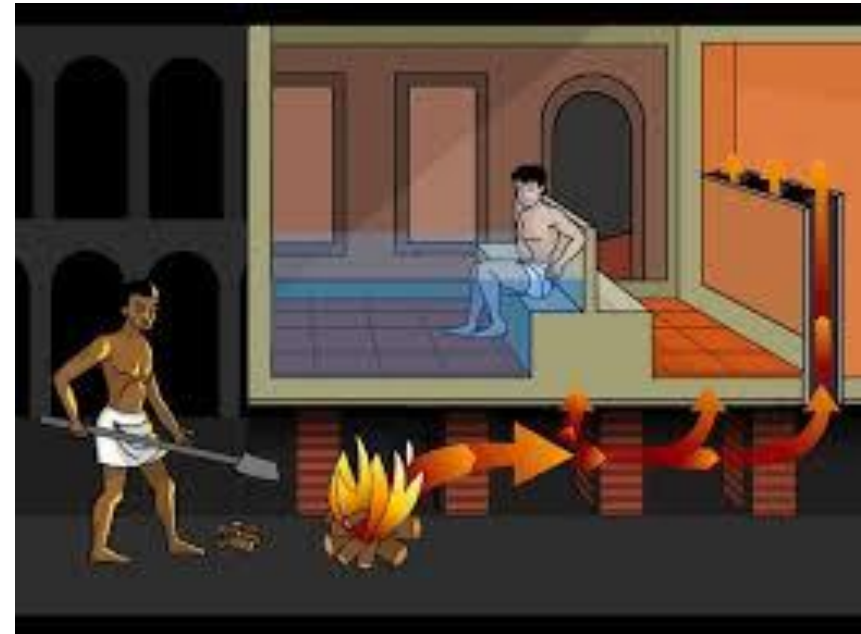
Radiotherapie of 'bestraling'

straling = elke ***overdracht van energie*** vanuit een bron naar de omgeving ***zonder direct contact***

stralingswarmte

geleidingswarmte

Radiotherapie of 'bestraling'

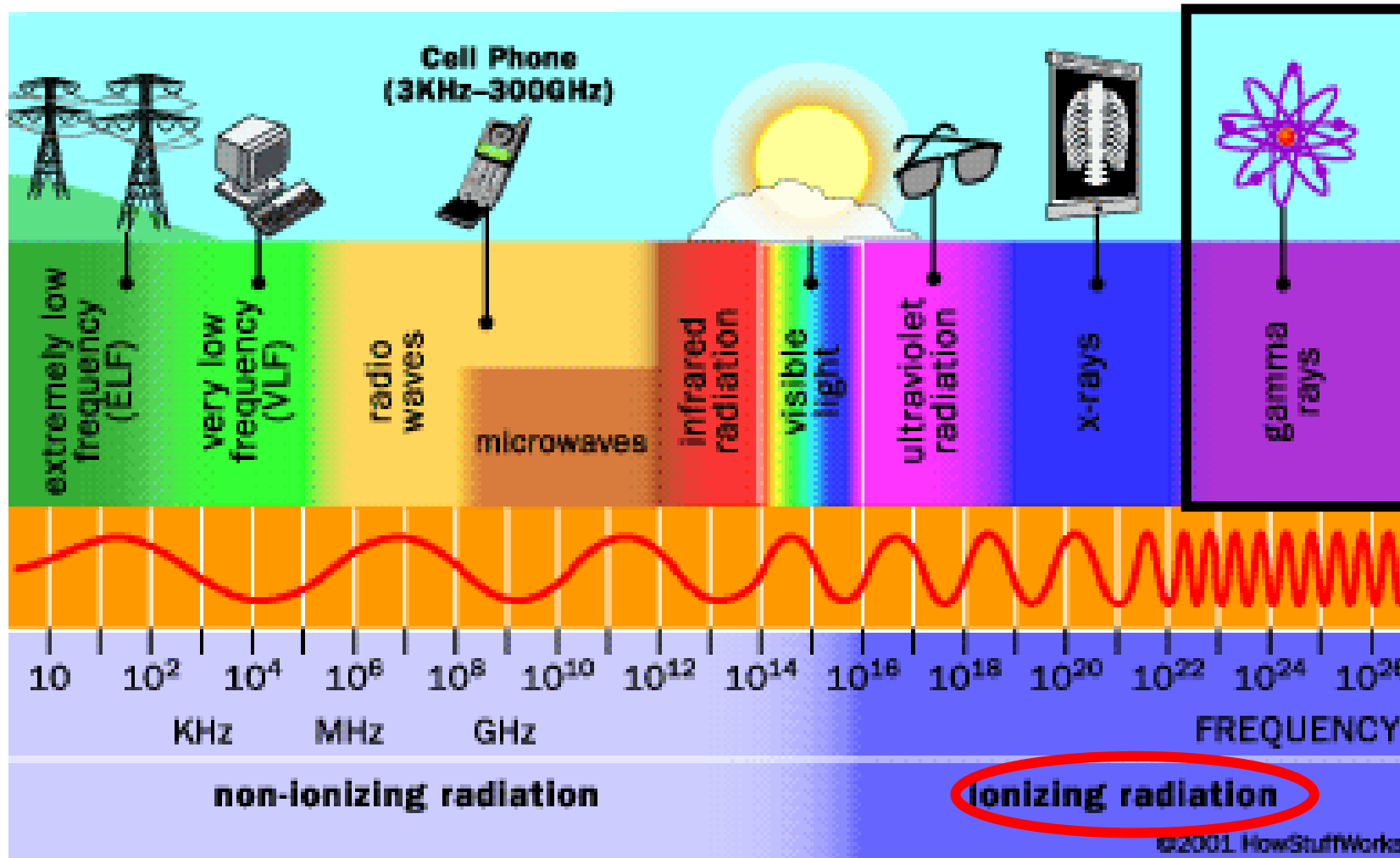

straling = elke ***overdracht van energie*** vanuit een bron naar de omgeving ***zonder direct contact***

via golven (elektromagnetische straling) of deeltjes

Elektromagnetische straling

Radiotherapie:

- ✓ hoog-energetisch (gamma stralen)
- ✓ kan veranderingen in het lichaam teweeg brengen = ioniserend

Deeltjesstraling

Alpha-deeltjes

- ▶ Zwak penetrant (blad papier)
- ▶ Gif (Litvinenko)

Beta-deeltjes

- ▶ Elektron en positron
- ▶ Middelmatig penetrant (mm aluminium)
- ▶ PET-scan, botscan, radiotherapie

Protonen

- ▶ Diep penetrant
- ▶ Radiotherapie (beperkt beschikbaar in België)

Hoe wordt radiotherapie toegepast?

Uitwendige bestraling

- lineaire versneller richt stralingsbundel op de tumor

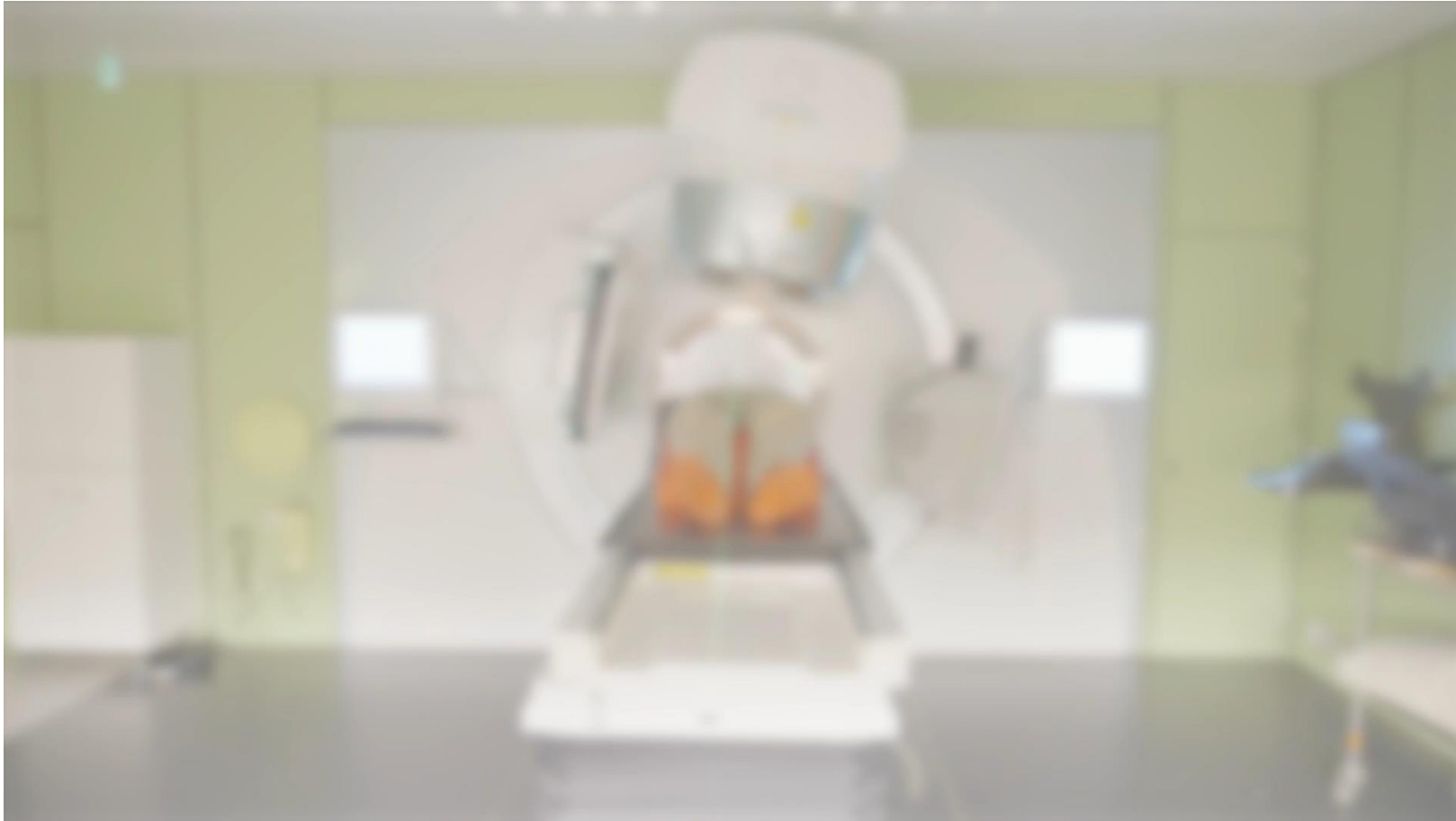
Inwendige bestraling

- 'brachytherapie'
- radio-actief materiaal wordt in de tumor geplaatst

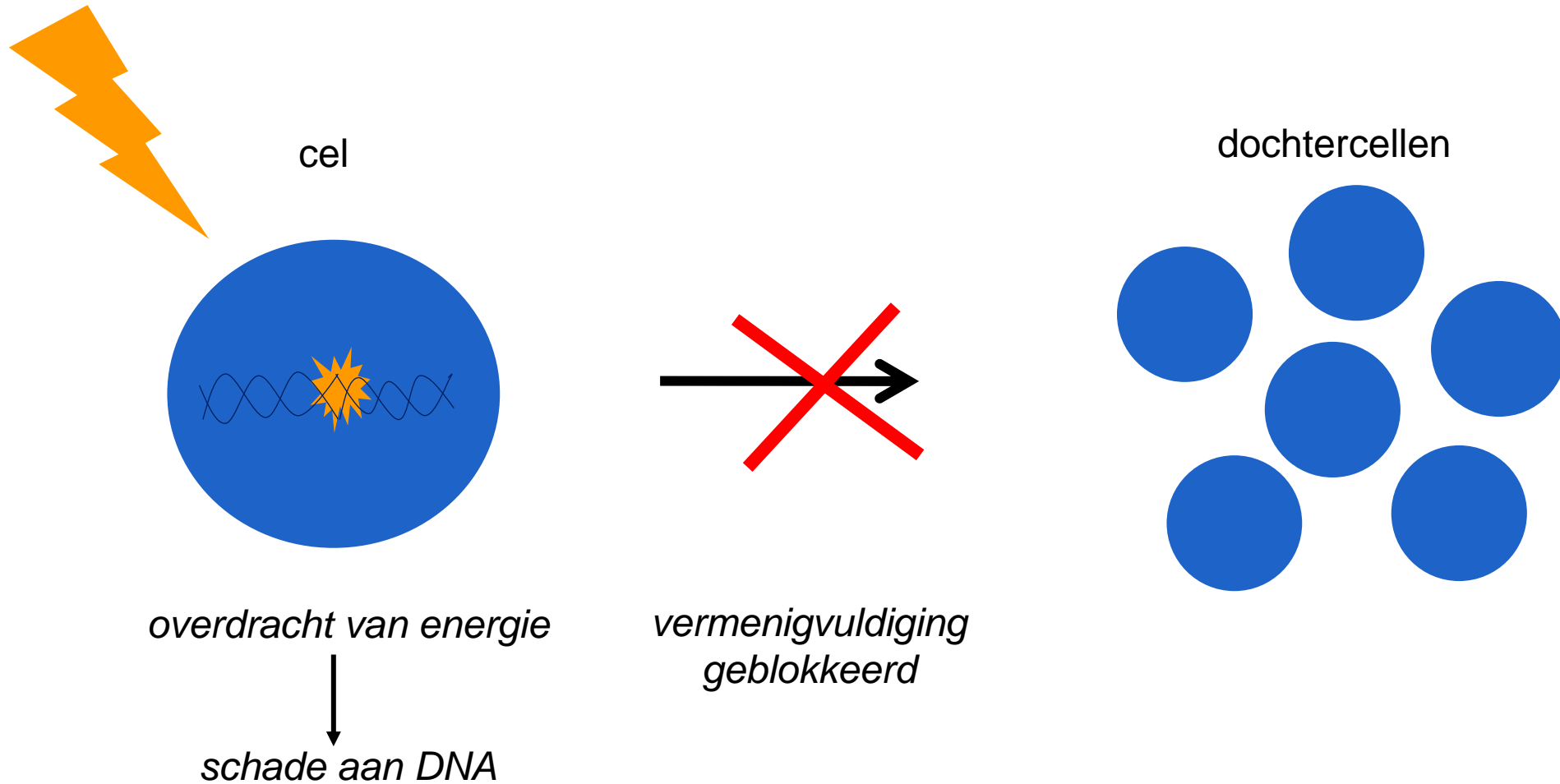

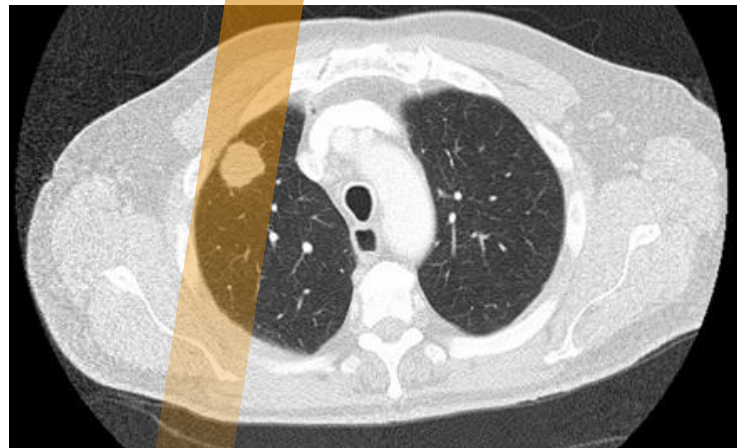
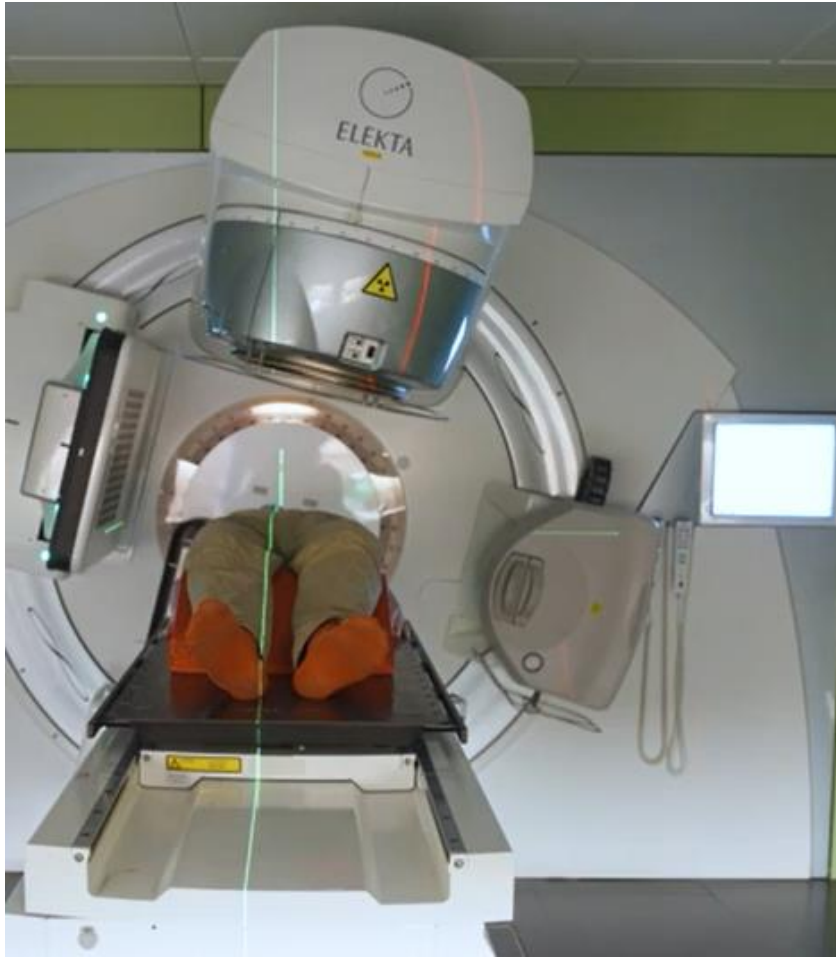
Hoe verloopt een radiotherapiebehandeling?

Wat doet radiotherapie in ons lichaam?

Zijn er bijwerkingen?

- ✓ straling gaat ook door gezonde weefsels
- ✓ gezonde cellen kunnen DNA schade veel beter herstellen
- ✓ opsplitsing in verschillende sessies om gezonde cellen te laten recupereren

Wat is het verschil met chemotherapie?

- ▶ **Chemotherapie** = algemene behandeling (werkt over gans het lichaam)

- ▶ **Radiotherapie** = gerichte behandeling

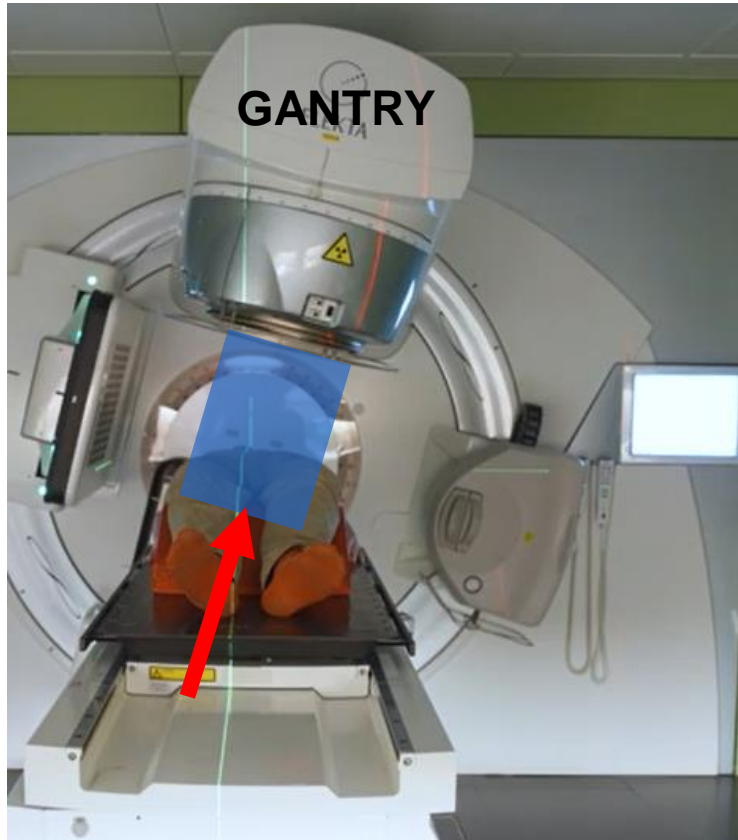
DE TOEKOMST VAN RADIOTHERAPIE

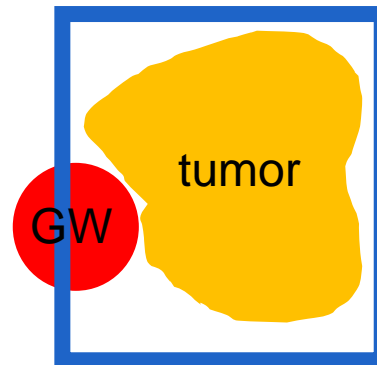
Better = gerichter

Conformele radiotherapie

Beam's eye view:

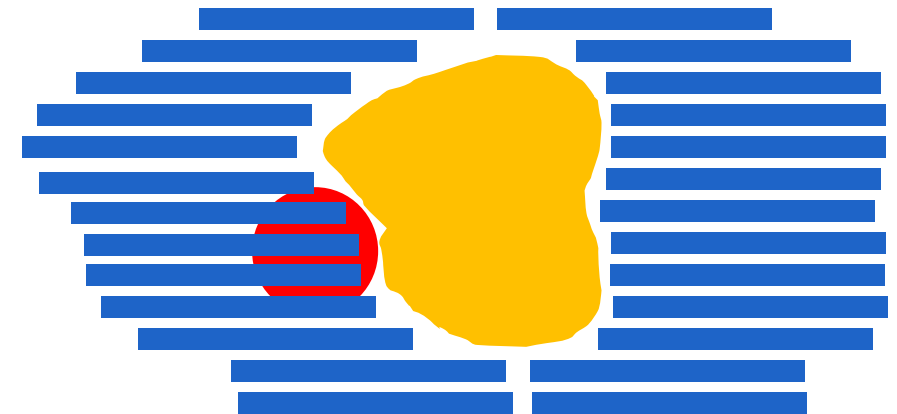

NIET CONFORMEEL
→ vierkante bundel

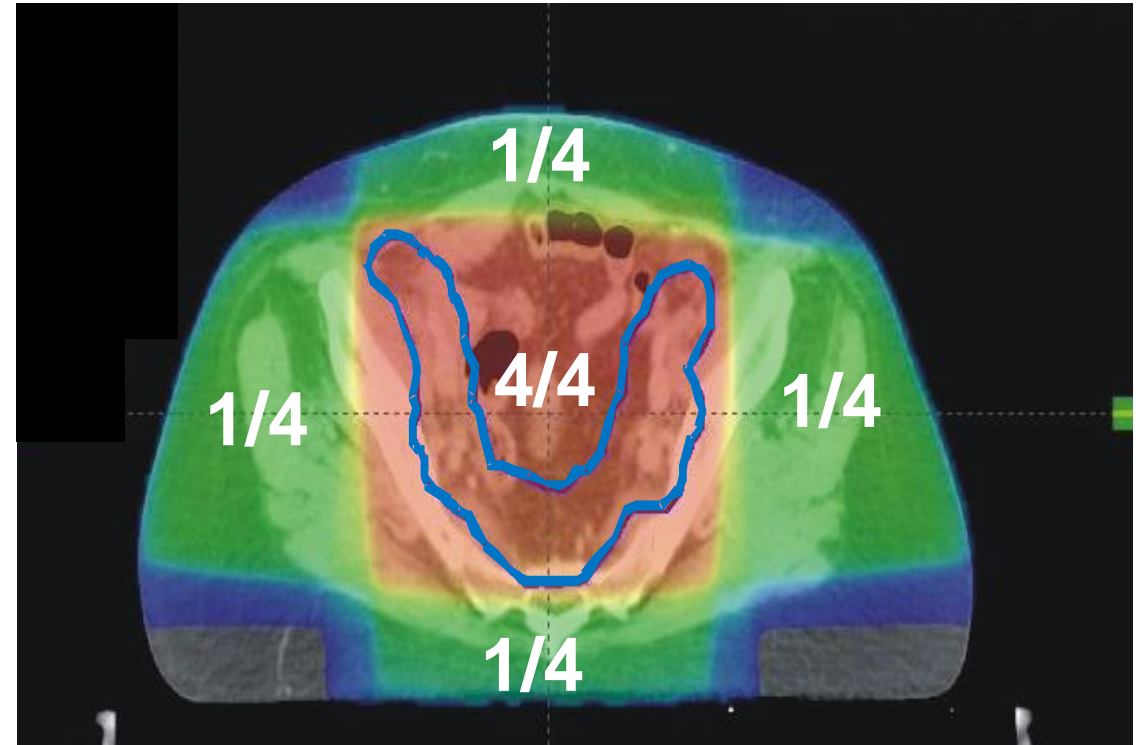
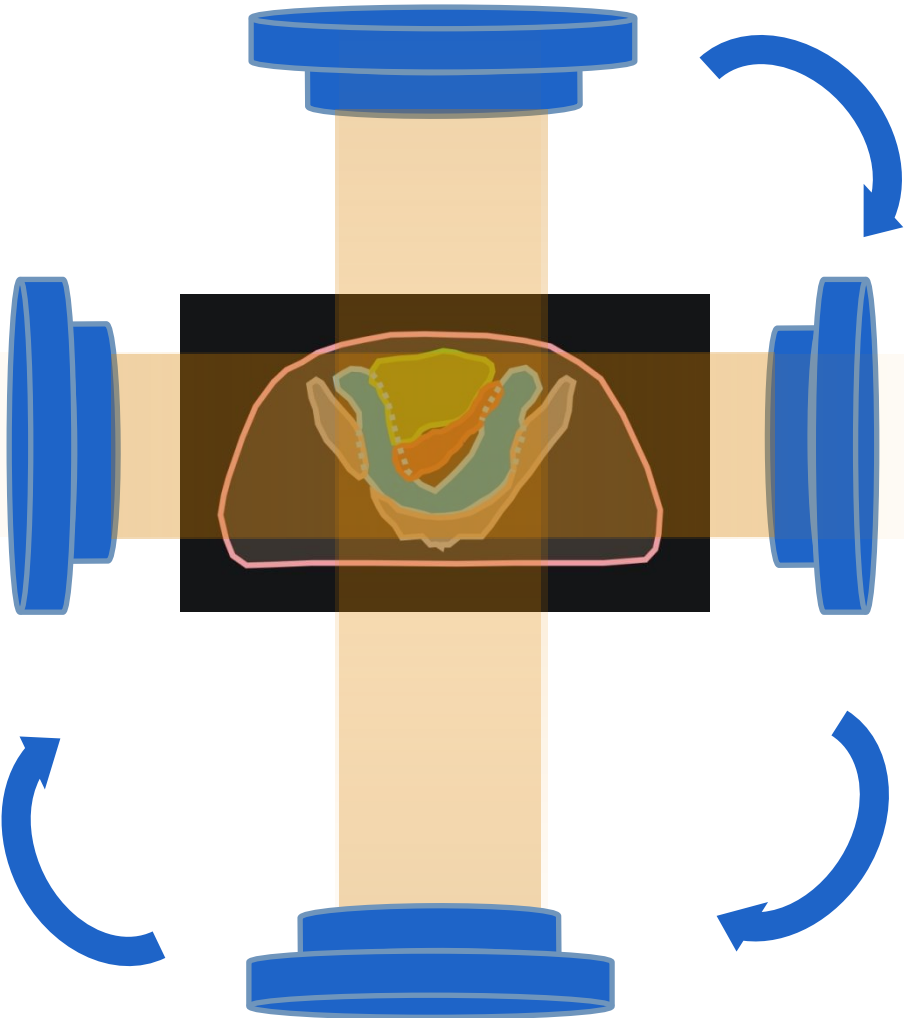
GW = gezond weefsel

CONFORMEEL
→ vorm volgt de tumor

multi-leaf collimator = MLC

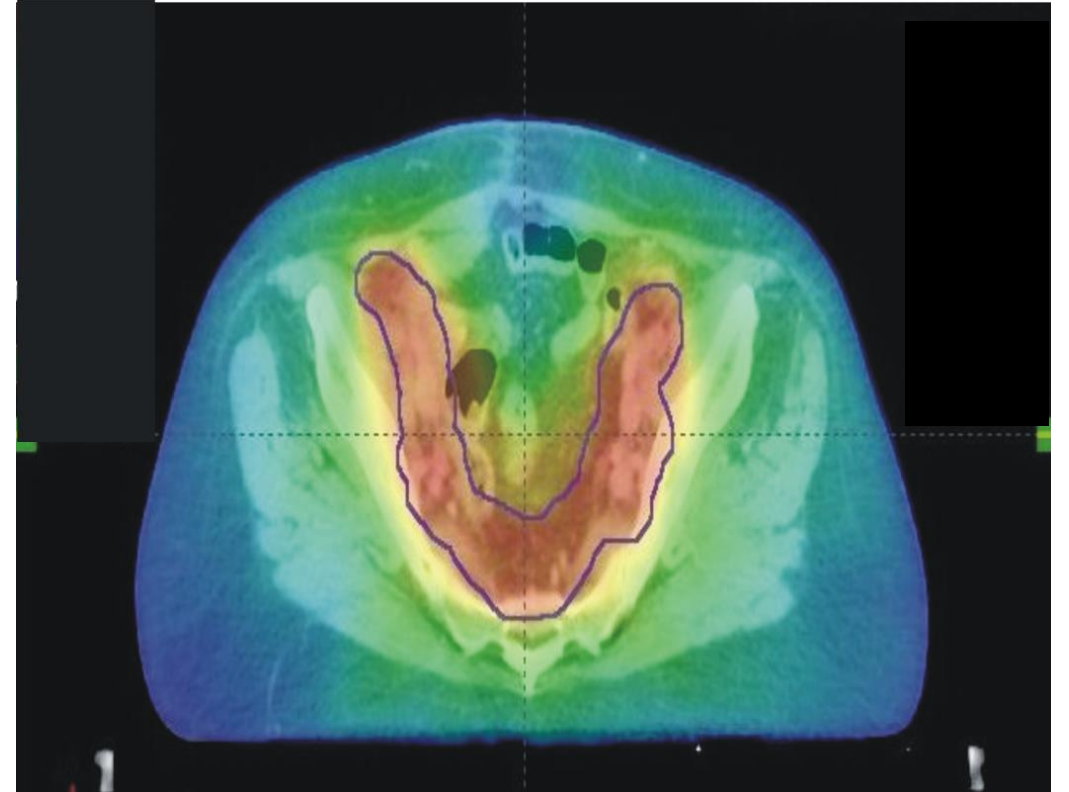
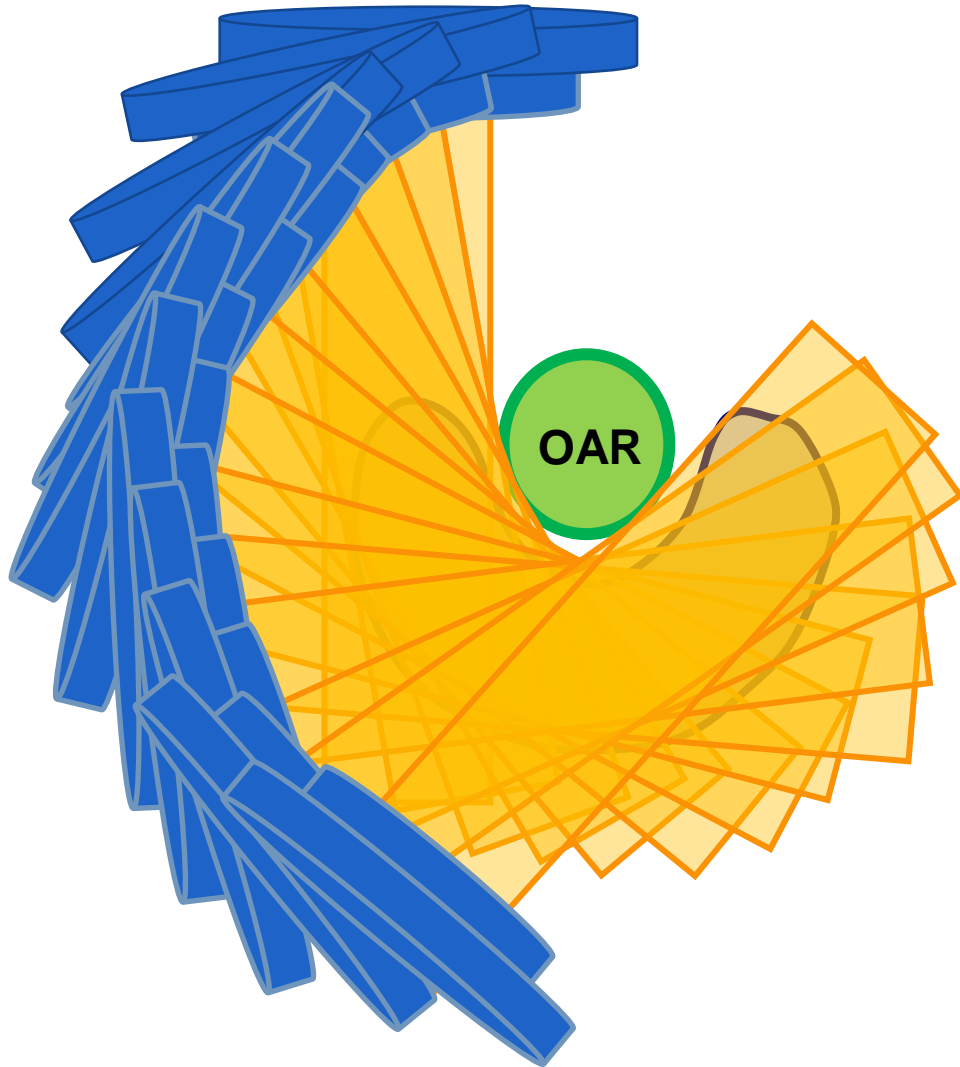
Gebruik van meerdere bundels

Met dank aan Prof. Katrien Vandecasteele

Gebruik van meerdere bundels

Met dank aan Prof. Katrien Vandecasteele

Positionering en immobilisatie

thermoplastisch masker

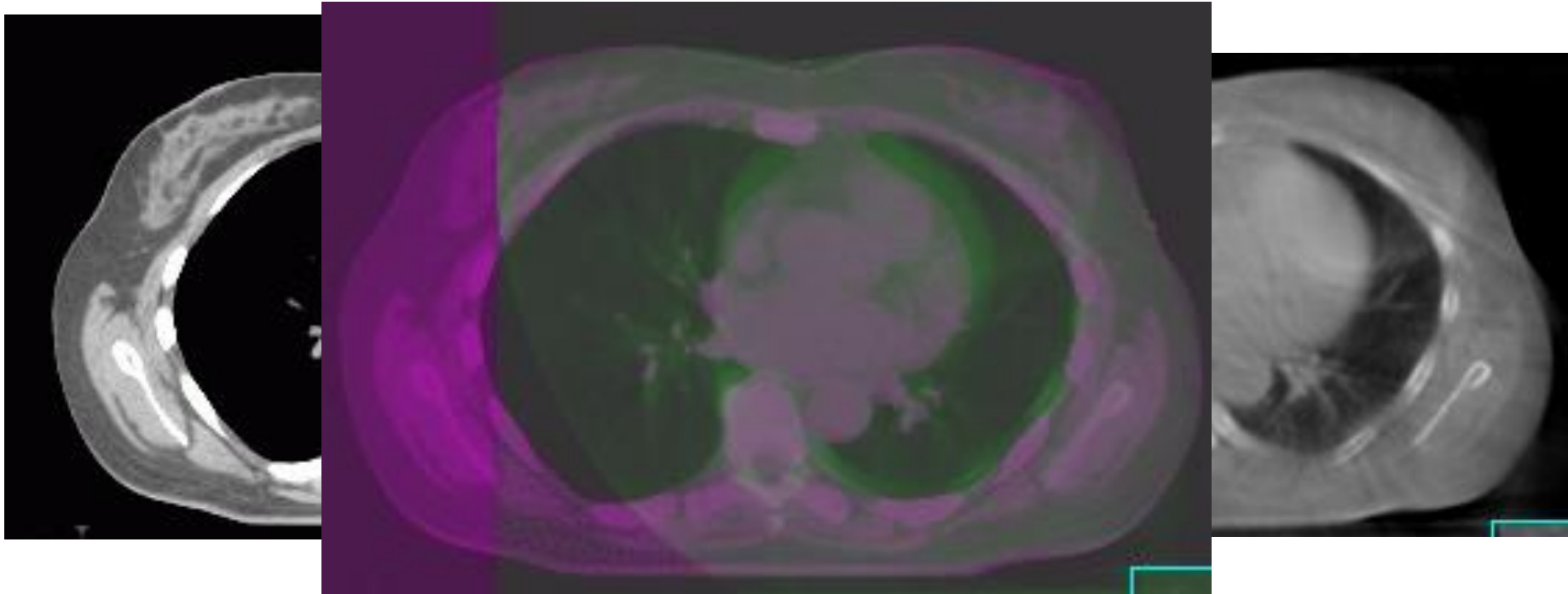
hoofddeun met vacuüm zak

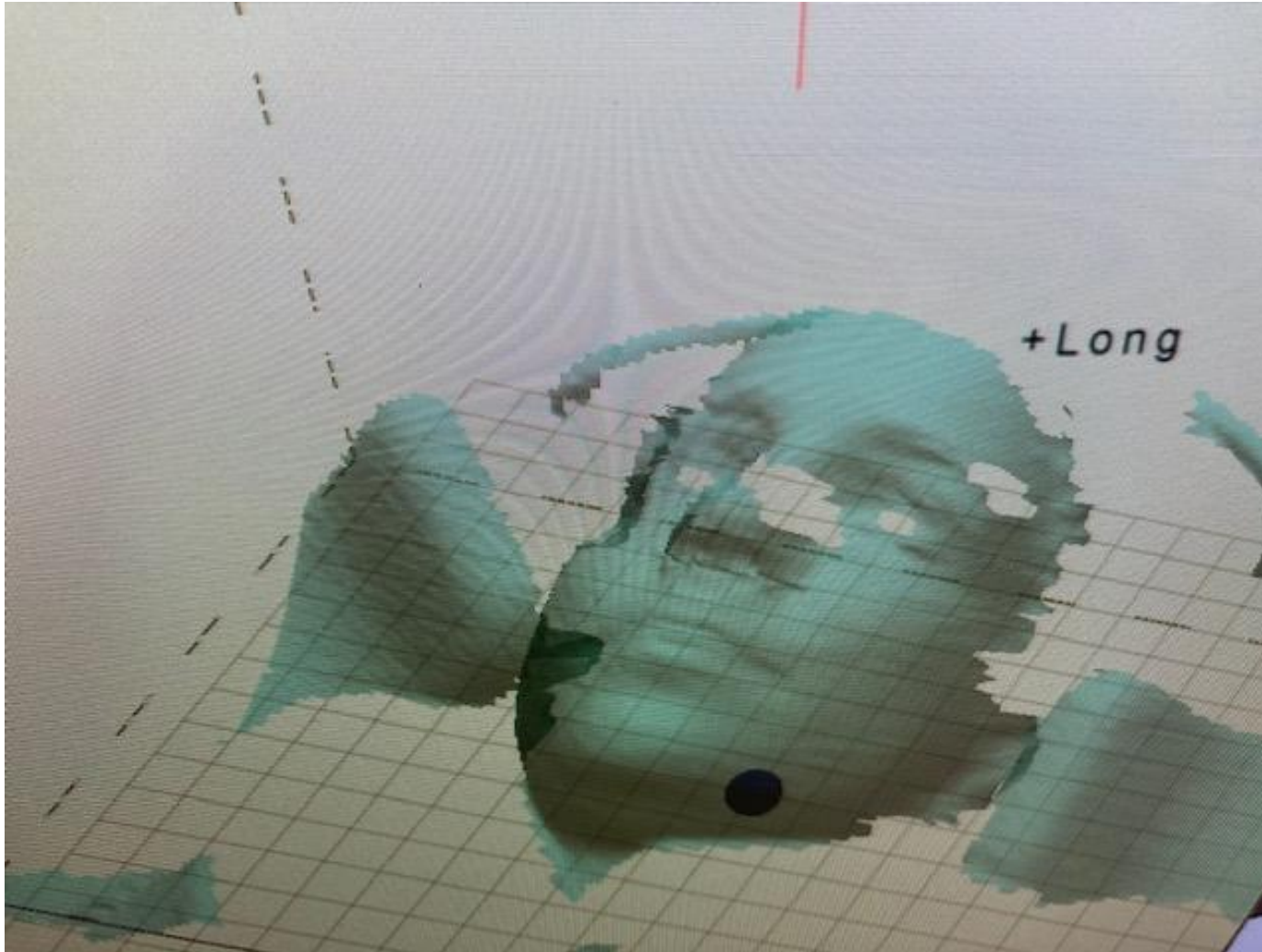
compressie van de buik

Beeldvorming aan het bestralingstoestel

Beeldvorming aan het bestralingstoestel

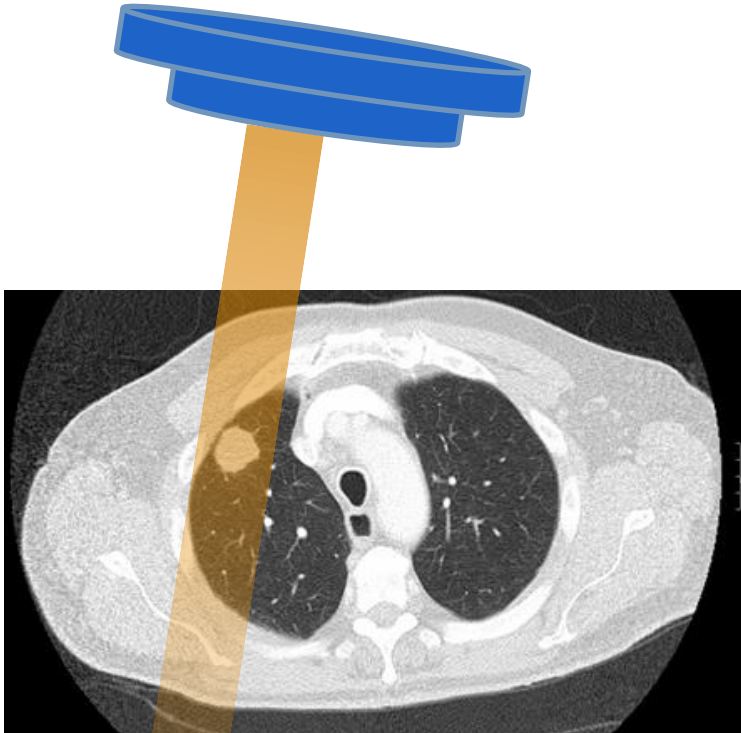

Beeldvorming aan het bestralingstoestel

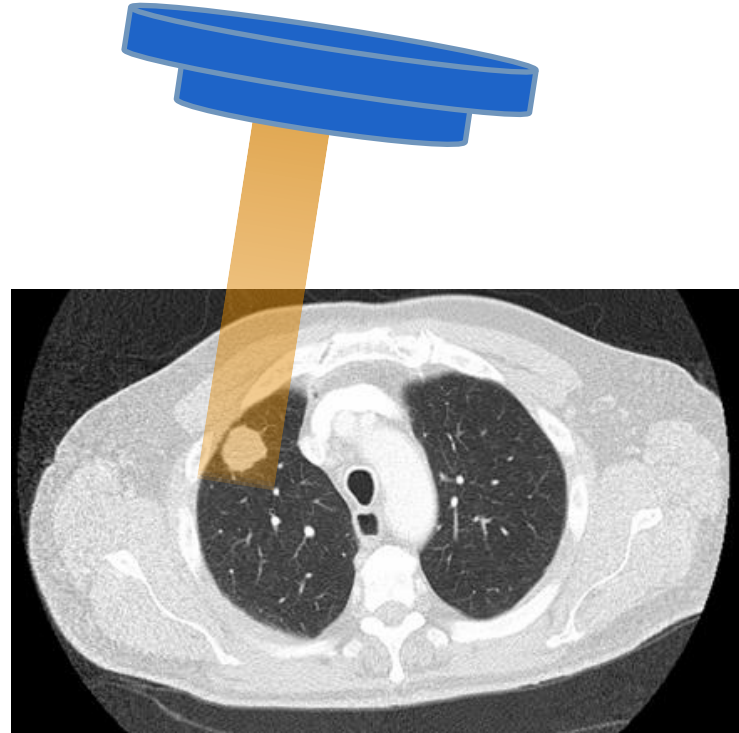

- ✓ combinatie NMR met lineaire versneller
- ✓ dagelijkse aanpassing van bestralingsplan mogelijk: goed voor regio's waar veel beweging/dagelijkse variatie plaats vindt
- ✓ beperkt beschikbaar in België

Protontherapie

standaard radiotherapie

protontherapie

- ✓ meer gelokaliseerde dosisafgifte
- ✓ bijna geen uittredende dosis
- ✓ voor tumoren zeer dicht bij kritische organen (bv. oog, ruggemerg)
- ✓ maar 1 operationeel centrum in België (Particle, Leuven)
- ✓ strikt gereguleerde indicaties (kinderen, bepaalde zeldzame tumoren)

Harder/faster/stronger

Versnelde bestraling *(voorbeeld voor borstkanker)*

traditioneel schema: 25 x 2 Gy

week 1   week 2   week 3   week 4   week 5

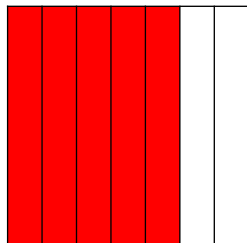
gematigd versnelde bestraling: 15 x 2,67 Gy

week 1   week 2   week 3   week 4   week 5

extreem versnelde bestraling: 5 x 5,2 Gy

week 1   week 2   week 3   week 4   week 5

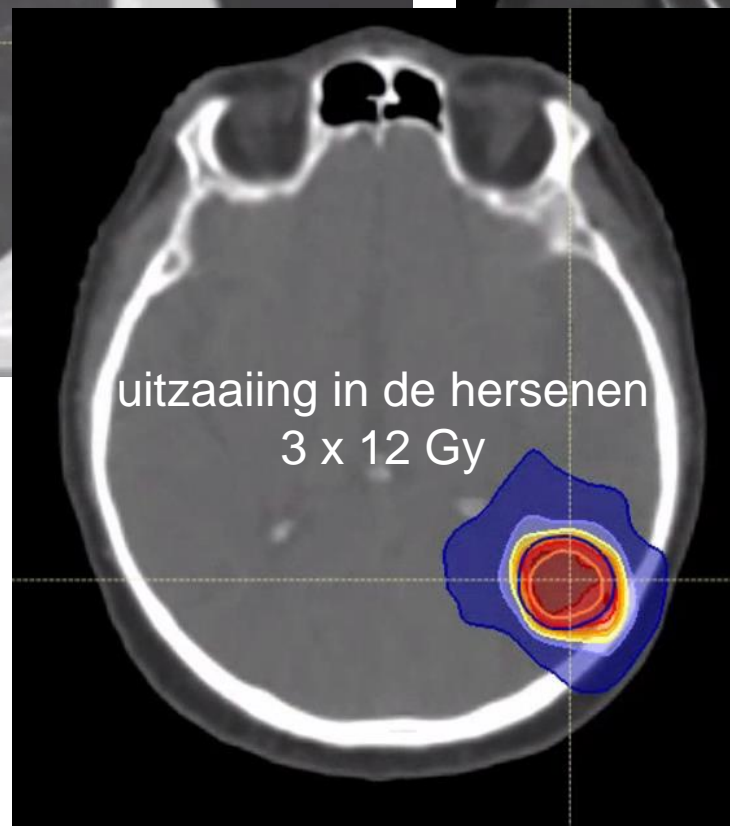
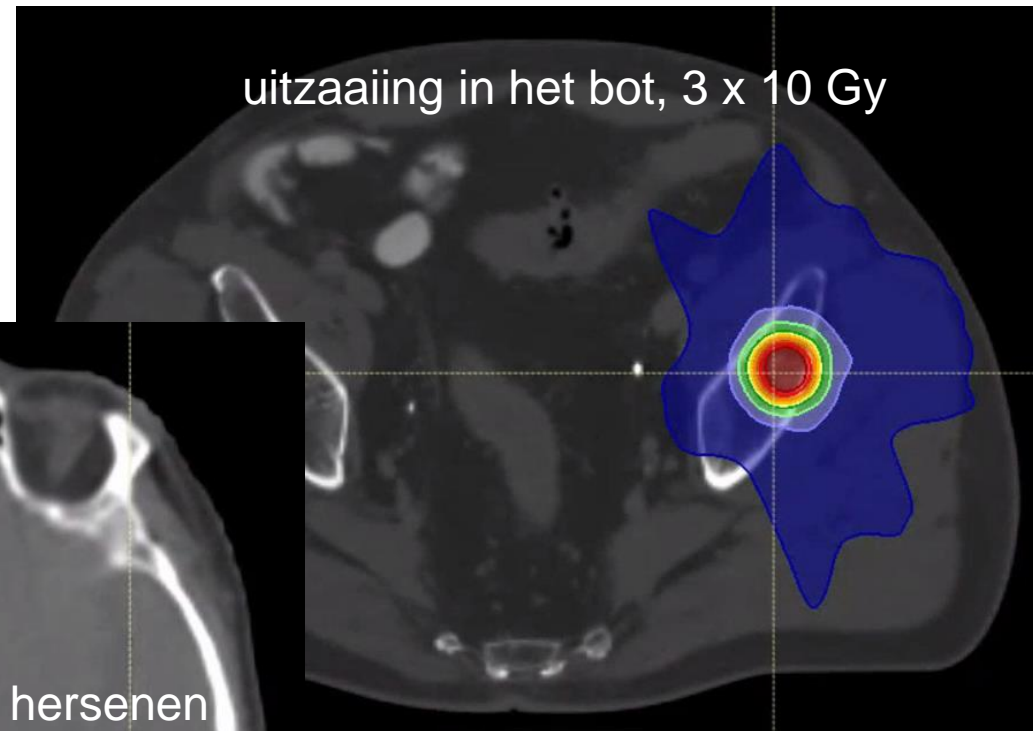
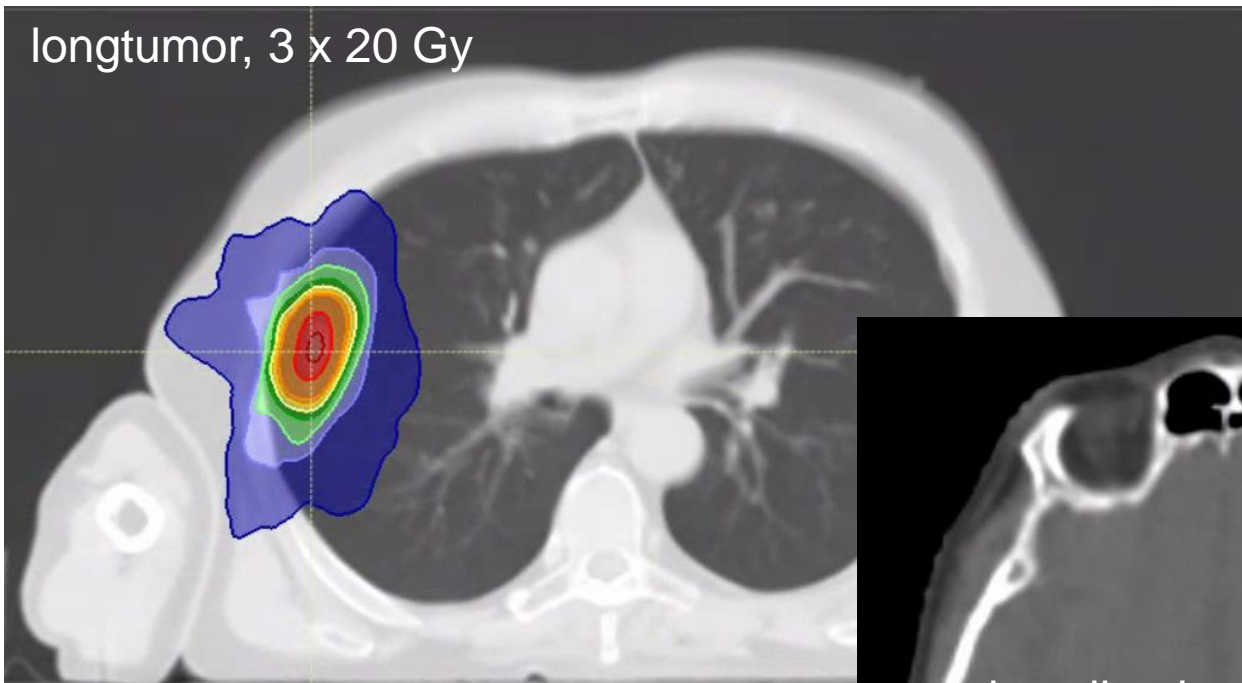

- ✓ Aantal sessies wordt verminderd
- ✓ Meer dosis per sessie
- ✓ Mogelijk door gerichtere bestraling en nieuwe inzichten
- ✓ Indicaties zullen in de toekomst waarschijnlijk toenemen

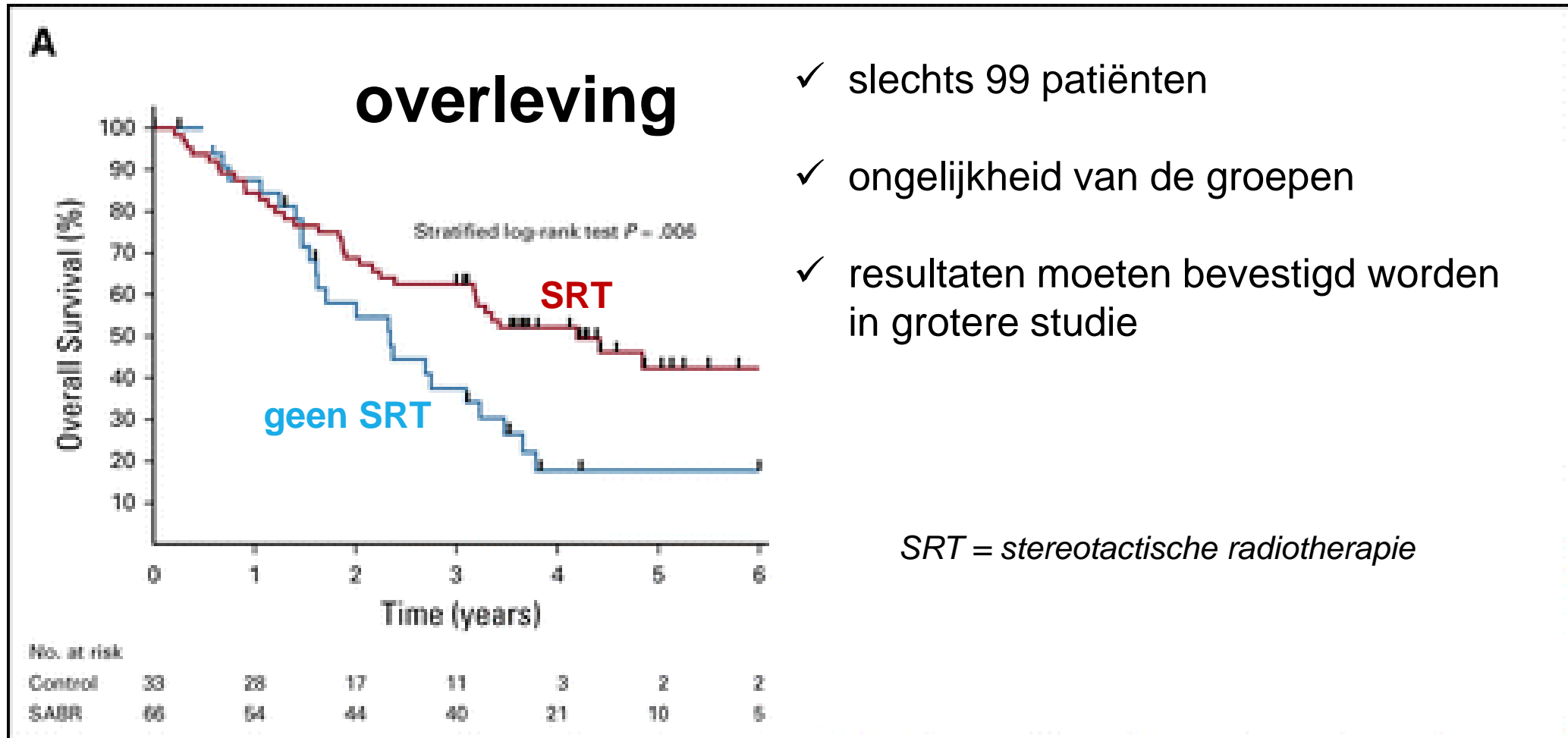

Stereotactische radiotherapie (radiochirurgie)

= zeer gerichte, hooggedoseerde radiotherapie op kleine letsels

Nieuwe toepassing: beperkt aantal uitzaaiingen

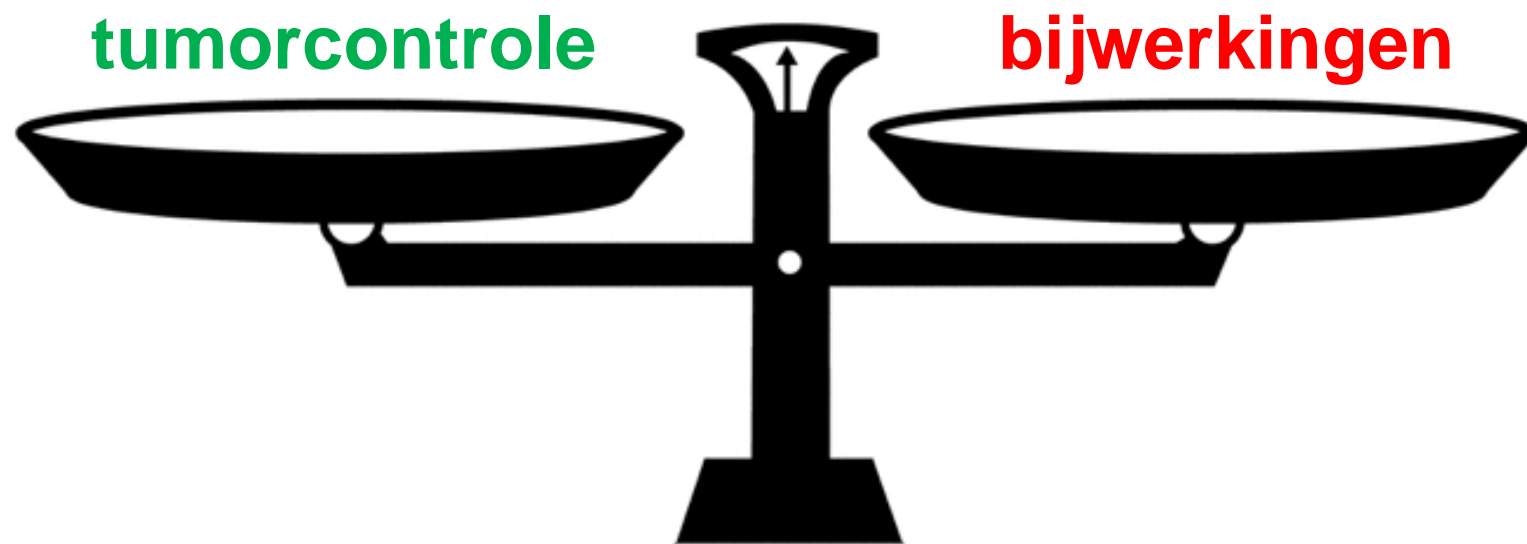
Flash therapie

- ▶ Zeer hoge dose rate (= hogere intensiteit van straling per minuut)
- ▶ Standaard: 0,5-20 Gy per minuut
- ▶ FLASH: > 40 Gy per seconde
- ▶ Minder toxisch voor gezonde organen, hogere dosissen mogelijk
- ▶ Nog niet klaar om in de praktijk toe te passen

www.pmb-alcen.com

De toekomst van radiotherapie

- ✓ Steeds gerichtere radiotherapie
- ✓ Steeds minder bijwerkingen
- ✓ Sterk evoluerende discipline door nieuwe technologie

LIV VELDEMAN

Dienst Radiotherapie

liv.veldeman@uzgent.be

Universitair Ziekenhuis Gent
C. Heymanslaan 10 | B 9000 Gent
T +32 (0)9 332 21 11
E info@uzgent.be

www.uzgent.be

Volg ons op

